

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Concernstaf

Onderwerp:

Vragen ex art 46 RvO-GL-Zero-emissiezone binnenstad

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 17-09-2024
Notanummer	: 2024-693
Datum	: 17-09-2024
Programma	: 03 - Leefomgeving
Portefeuillehouder	: Wethouder Elferink,
Bijlage(n)	: 2024-08-19 Vragen art. 46 RvO - GL - Zero emissie binnenstad (1).pdf, Antwoordbrief vragen ex art 46 RvO-GL-Zero-emissiezone binnenstad.docx

Parafering

11-09-2024: Wethouder11-09-2024: Programmamanager

Agendering

* 11-09-2024: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

* 12-09-2024: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris

Definitieve akkoord

17-09-2024

B & W d.d.: 17-09-2024

Besluit

1. De beantwoording van de vragen ex art 46 RvO van de GL-fractie vast te stellen

2. De beantwoording aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Per brief van 19 augustus hebben T. van der Meulen en J.A. Diepenhorst van de fractie van GroenLinks uw college een aantal schriftelijke vragen ex art 46 RvO gesteld over Zero-emissiezone binnenstad. Bijgaand treft u de beantwoording aan.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Kader

Betrokken partijen en participatie

Toelichting op participatiebeleid

Argumenten voor en tegen

Financiële consequenties en dekking

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

Gemeente Deventer
t.a.v. College van B&W
Postbus 5000
7400 GC Deventer

Deventer, 19 augustus 2024

Betreft: **Zero-emissiezone binnenstad**

Geacht college,

In 2017 heeft de gemeente Deventer de Green Deal 'Zero Emissie Stadslogistiek' ondertekend. Hiermee spreekt Deventer uit dat zij inzet voor een emissievrije stadsdistributie in 2025 met het instellen van Zero Emissiezones (ZE-zones). Het doel is een schonere en leefbare binnenstad. Voor luchtkwaliteit geldt dat vertraging en versoepeling een direct effect hebben op de gezondheid van bewoners en bezoekers van de betreffende binnensteden. Om de doelen te halen die het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat, provincies en 35 gemeentes in 2020 stelden in het Schone Lucht Akkoord, is het van belang om de invoering van ZE-zones met zo min mogelijk aanpassingen in te laten gaan en de hoofdoelen niet uit het oog te verliezen.

De raad is goed op de hoogte gehouden van de stand van zaken met onder meer raadsmededelingen in 2021, 2023 en 2024 en een technische informatie-sessie in 2024. De fractie wil het college een compliment geven over de informatievoorziening tot 16 juli 2024. Er was sinds 2017 geen enkele aanwijzing dat uitstel aan de orde zou zijn. De fractie van GroenLinks was dan ook zeer verbaasd c.q. onaangenaam verrast door de raadsmededeling van 16 juli 2024 waarin een uitstel van maar liefst 3 (!) jaar is aangekondigd en weinig valide argumenten ter onderbouwing worden aangevoerd. Om die reden hebben wij de volgende vragen in de verwachting dat deze direct volledig beantwoord worden:

- 1) Hoe is het mogelijk dat met een voorbereidingstijd van bijna zeven (!!) jaar op het allerlaatste moment het moment van invoering de beoogde invoering (1-1-2025) wordt opgeschoven met maar liefst 3 jaar (1-1-2028)?
- 2) Waarom is de raad over dit voorgenomen besluit niet vooraf geconsulteerd maar slechts achteraf schriftelijk geïnformeerd?
- 3) Op 21 maart 2023 is de raad geïnformeerd over de aanstaande invoering per 1-1-25 (1 (raadsinformatie.nl)). In de raadsmededeling begin 2024 over het schone luchtakkoord wordt ook uitgegaan van invoering per 1-1-25. Kennelijk is er een akkoord ondertekend maar komt men hier na een aantal maanden al weer op terug. Waarom is het college niet koersvast en heeft men de bedrijfsbelangen van ondernemers kennelijk laten prevaleren van de belangen van schone lucht voor de inwoners en bezoekers?
- 4) In de recente raadsmededeling staat een cryptisch argument: "Door uitblijven van duidelijkheid over ontheffingsregels en invulling centraal loket is vertraging ontstaan in de uitwerking van besluitvorming. Inmiddels is hierover meer duidelijk, maar kan realisatie in 2025 alleen nog via spoedprocedures worden gehaald." Wordt er bij andere steden bij ontheffingen ook een onderscheid gemaakt tussen de frequentie van bezoek (dagelijks of wekelijks)? Hoe komt het dat pas in juli 2024 blijkt dat er in Deventer kennelijk onduidelijkheid is terwijl andere Nederlandse steden wel uitgaan van invoering per 1-1-25?

Invoering van ZE-zones per 1 januari 2025 is al ruime tijd geleden afgesproken en ook de contouren van het mogelijke ontheffingenbeleid zijn al geruime tijd bekend. Veel ondernemers hebben zich hierop voorbereid en investeringen gedaan om aan de toekomstige regelgeving te voldoen. Door uitstel van invoering van een ZE-zones worden koplopers benadeeld. Bovendien geeft dit het signaal dat afwachten en nietsdoen kunnen lonen. Overheden moeten zich een betrouwbare partner tonen: aangekondigde afspraken moeten worden uitgevoerd.

- 5) Bent u het eens met de stelling dat overheden zich een betrouwbare partner moeten tonen? Bent u het ook eens met de stelling dat koplopers kunnen worden benadeeld? Zijn er ook al reacties/claims binnen van ondernemers die zich wel hebben voorbereid?
- 6) Verreweg de meeste steden in Nederland gaan wel – conform afspraak - over tot invoering per 1-1-2025 (zie afbeelding). Deventer hoort (samen met Apeldoorn, Ede en Almere) nu bij de achterblijvers. Hoe kijkt het college aan tegen deze positie en de landelijke onduidelijkheid en ongelijkheid die er nu is gecreëerd voor ondernemers?
- 7) Kent het college het rapport van Natuur&Milieu "" zero emissie zones klaar voor vertrek""¹ uit april 2024? Op welke wijze hebben deze inzichten en aanbevelingen meegewogen in uw besluit?
- 8) Is het college bereid om samen met de ondernemers alsnog in te zetten op invoering per **1 januari 2026**? Zo ja, wordt hoe wordt de raad hierbij betrokken?

Namens de fractie van GroenLinks,
Tjeerd van der Meulen & Jan-Auwke Diepenhorst

¹ [NM+Zero-emissiezones+Def \(raadsinformatie.nl\)](https://raadsinformatie.nl/nm+Zero-emissiezones+Def)

Grote Kerkhof 1
Postbus 5000
7400 GC Deventer

14 0570
telefoon

direct telefoonnummer

gemeente@deventer.nl
e-mail

Aan de fractie van GroenLinks
t.a.v.
Dhr. T van der Meulen
Dhr. J.A. Diepenhorst

Interne Post

2024-693
kenmerk

uw referentie

17-9-2024
datum

S.B. van der Velden
contactpersoon

Schriftelijke vragen ex art 46 RvO
onderwerp

Geachte heer Van der Meulen en heer Diepenhorst,

In uw brief van 19 augustus jl. heeft u ons college schriftelijke vragen ex art 46 RvO gesteld over Zero-emissiezone binnenstad. Ons antwoord is als volgt.

Vraag 1

Hoe is het mogelijk dat met een voorbereidingstijd van bijna zeven (!!) jaar op het allerlaatste moment het moment van invoering de beoogde invoering (1-1-2025) wordt opgeschoven met maar liefst 3 jaar (1-1-2028)?

Antwoord

Er zijn enkele belangrijke redenen voor het uitstel. In Oost-Nederland hebben diverse gemeenten, waaronder Apeldoorn in onze regio, hun standpunt gewijzigd. Lokale ondernemers in Deventer hebben nadrukkelijk zwaarwegende bezwaren gemeld, en ons verzocht om het tempo van de invoering aan te passen om hun economische positie te beschermen. Draagvlak van de betrokken ondernemers is voor het college belangrijk bij invoering.

Afgelopen voorjaar zijn bovendien onzekerheden over de financiering door het Rijk ontstaan. Ten slotte hebben we eerder in de raadsmededeling aangegeven dat landelijk de randvoorwaarden bij invoering per 1-1-2025 nog niet op orde waren, met kans op problemen bij de invoering. De gezamenlijke impact was voor het college reden om de datum van invoering te wijzigen.

Met de invoering per 31-12-2027 krijgen lokale ondernemers meer tijd om zich voor te bereiden. De maatregel eerder invoeren trekt een grote wissel op het lokale bedrijfsleven. Met name vrachtwagens zijn nog beperkt beschikbaar en relatief duur. Invoering per 31-12-2027 biedt daarnaast meer tijd om praktische knelpunten op te lossen.

Vraag 2

Waarom is de raad over dit voorgenomen besluit niet vooraf geconsulteerd maar slechts achteraf schriftelijk geïnformeerd?

Antwoord

Het college neemt, gegeven het naderende moment van invoering, haar verantwoordelijkheid hiervoor. Deventer werd dagelijks benaderd door ondernemers die duidelijkheid vroegen, met zwaarwegende beslissingen over aanschaf van voertuigen in het achterhoofd. Het college wilde betrokken ondernemers niet tot na het zomerreces in onzekerheid laten ten aanzien van de datum van invoering.

Vraag 3

Op 21 maart 2023 is de raad geïnformeerd over de aanstaande invoering per 1-1-25 (1 (raadsinformatie.nl). In de raadsmededeling begin 2024 over het schone luchtakkoord wordt ook uitgegaan van invoering per 1-1-25. Kennelijk is er een akkoord ondertekend maar komt men hier na een aantal maanden al weer op terug. Waarom is het college niet koersvast en heeft men de bedrijfsbelangen van ondernemers kennelijk laten prevaleren van de belangen van schone lucht voor de inwoners en bezoekers?

Antwoord

Het college is en blijft koersvast ten aanzien van het invoeren van de nul emissiezone. Inwoners en bezoekers behouden hun belang hierin. Het college heeft echter als taak ook na besluitvorming te controleren of een maatregel redelijkerwijs conform de eerder afgesproken tijd kan worden ingevoerd. Het college heeft geoordeeld dat dat niet zo was en gekozen voor een realistisch tempo om het doel te bereiken.

Vraag 4

In de recente raadsmededeling staat een cryptisch argument: "Door uitblijven van duidelijkheid over ontheffingsregels en invulling centraal loket is vertraging ontstaan in de uitwerking van besluitvorming. Inmiddels is hierover meer duidelijk, maar kan realisatie in 2025 alleen nog via spoedprocedures worden gehaald." Wordt er bij andere steden bij ontheffingen ook een onderscheid gemaakt tussen de frequentie van bezoek (dagelijks of wekelijks)? Hoe komt het dat pas in juli 2024 blijkt dat er in Deventer kennelijk onduidelijkheid is terwijl andere Nederlandse steden wel uitgaan van invoering per 1-1-25? Invoering van ZE-zones per 1 januari 2025 is al ruime tijd geleden afgesproken en ook de contouren van het mogelijke ontheffingenbeleid zijn al geruime tijd bekend. Veel ondernemers hebben zich hierop voorbereid en investeringen gedaan om aan de toekomstige regelgeving te voldoen. Door uitstel van invoering van een ZE-zones worden koplopers benadeeld. Bovendien geeft dit het signaal dat afwachten en nietsdoen kunnen lonen. Overheden moeten zich een betrouwbare partner tonen: aangekondigde afspraken moeten worden uitgevoerd.

Antwoord

Het college heeft in 2023 gekozen om gebruik te maken van op nationaal niveau aangeboden voorbeeldteksten en uitwerkingen. Deze materialen bleken veelal niet klaar. Zo kwam er bijvoorbeeld geen duidelijkheid over het tijdig gereed zijn van het verkeersbord, een belangrijke randvoorwaarde. In andere steden zijn andere keuzes gemaakt of is gekozen voor noodverbanden, maar Deventer acht de risico's hiervan te hoog.

Het mogelijk benadelen van koplopers en het signaal dat diegenen die nog niet goed zijn voorbereid worden beloond, is nadrukkelijk meegewogen door het College. Echter, zowel uit onderzoek als uit de signalen van ondernemers zelf blijken twee zaken:

- Het daadwerkelijk bezit van elektrische voertuigen was in november 2023 nog laag, mede omdat in de jaren 2025 – 2027 nog uitzonderingen voor euro 5 en euro 6 dieselveertuigen gelden. In Deventer is de gevraagde transitie nog laag.
- Het zijn juist de koplopers die ons melden dat bijvoorbeeld elektrische voertuigen nader moeten worden getest, bedrijfsprocessen daarop moeten worden aangepast en beschikbaarheid van laadvoorzieningen op korte termijn grote risico's opleveren.

Het college heeft daarom de hand uitgestoken naar de sector om samen in de komende jaren te werken aan beter draagvlak en oplossen van de praktische zaken zoals die door de ondernemers zijn geuit, voor een soepele invoering eind 2027.

Vraag 5

Bent u het eens met de stelling dat overheden zich een betrouwbare partner moeten tonen? Bent u het ook eens met de stelling dat koplopers kunnen worden benadeeld? Zijn er ook al reacties/claims binnen van ondernemers die zich wel hebben voorbereid?

Antwoord

De gemeente is een betrouwbare partner. Het luisteren naar argumenten van belangenverenigingen en ondernemers past daarbij. We hebben oog voor uitvoeringsproblemen en hebben geen reacties/ claims ontvangen. We verwachten deze ook niet, aangezien ondernemers de zekerheid hebben dat de maatregel in andere steden wel wordt ingevoerd en in Deventer per 31-12-2027 ook.

Vraag 6

Verreweg de meeste steden in Nederland gaan wel – conform afspraak - over tot invoering per 1-1-2025 (zie afbeelding). Deventer hoort (samen met Apeldoorn, Ede en Almere) nu bij de achterblijvers. Hoe kijkt het

college aan tegen deze positie en de landelijke onduidelijkheid en ongelijkheid die er nu is gecreëerd voor ondernemers?

Antwoord

Het college heeft er voor gekozen om de belangen van de Deventer ondernemers zwaarwegend mee te nemen in het besluit, ook als de consequentie is dat Deventer dan niet meer voorop loopt met de invoering van een zero emissiezone in de binnenstad. We hebben de belangen van ondernemers afgewogen tegen gezondheidsbelangen.

Vraag 7

Kent het college het rapport van Natuur&Milieu " zero emissie zones klaar voor vertrek" 1 uit april 2024? Op welke wijze hebben deze inzichten en aanbevelingen meegewogen in uw besluit?

Antwoord

Het rapport is bekend, maar heeft geen doorslaggevende rol gespeeld in de besluitvorming.

Vraag 8

Is het college bereid om samen met de ondernemers alsnog in te zetten op invoering per 1 januari 2026? Zoja, hoe wordt de raad hierbij betrokken?

Antwoord

Nee, invoering per 1 januari 2026 is niet op verantwoorde wijze uitvoerbaar.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

J.P. Wassens

R.C. König